అధ్యాయం-1

అవలోకనం

1.1 ఈ నివేదిక గురించి...

ఇది భారత కంప్ట్రోలర్ మరియు ఆడిటర్ జనరల్ నివేదిక. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి సంబంధించి, సామాన్య, సామాజిక రంగాలకు చెందిన ప్రభుత్వ శాఖలు, ఎంపిక చేసిన కార్యక్రమాలపై నిర్వహించిన ఆడిట్ సమీక్షల్లో గమనించిన అంశాలతో పాటుగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ శాఖలు, కేంద్ర మరియు రాష్ట్ర ప్రణాళికా పథకాలకు సంబంధించిన లావాదేవీల్లో నియమపాలన తనిఖీలోనూ, రాష్ట్ర స్వయంపాలక సంస్థల తనిఖీలోనూ వెల్లడైన అంశాలు ఈ ఆడిట్ నివేదికలో ఉన్నాయి.

ఆడిట్‌లో వెల్లడైన అంశాల్లో ముఖ్యమైన వాటిని రాష్ట్ర శాసనసభ దృష్టికి తీసుకెళ్లడమే ఈ నివేదిక ప్రధాన ఉద్దేశం. ఆడిట్ ప్రామాణిక సూత్రాల ప్రకారం, ఏవైనా ఆడిట్ పరిశీలనలను ఈ నివేదికలో పొందుపర్చాలంటే, అవి సంబంధిత లావాదేవీల స్వభావం, పరిమాణాలకు తగ్గ స్థాయిలో ఉండాలి. కార్యనిర్వాహక అధికారులు దిద్దుబాటు చర్యలు తీసుకునే విధంగానూ, సంస్థలు మెరుగైన ఆర్థిక నిర్వహణకు ఉపయోగపడే విధానాలను రూపొందించుకునే విధంగానూ, తగిన మార్గదర్శకాలను జారీచేసే విధంగానూ ఆడిట్ పరిశీలనలుండాలి. ఆవిధంగా, ఆడిట్ పరిశీలనలు సుపరిపాలనకు దోహదపడతాయి.

భారత రాజ్యాంగంలోని నిబంధనలు, సంబంధిత చట్టాలు, నియమాలు, అధికార్లు జారీ చేసిన ఉత్తర్వులు, నిర్దేశాలను ప్రభుత్వ శాఖలు, సంస్థలు పాటిస్తున్నాయని నిర్ధారించుకోడానికి వాటి లావాదేవీలను నియమపాలన తనిఖీలో పరిశీలించడం జరుగుతుంది. మరోవైపు, పనితీరు సమీక్షలో నియమ పాలన తనిఖీతో పాటు, ఆయా పథకాలు, కార్యక్రమాలు, ప్రభుత్వ శాఖల లక్ష్యాలను పొదుపుగానూ, సమర్థవంతంగానూ, కార్యసాధకంగానూ సాధించారా లేదా అని పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

ఈ అధ్యాయంలో, ఆడిట్ ప్రణాళిక, పరిధి గురించి వివరించడం జరిగింది. ఆడిట్‌కు ఎంపిక చేసుకున్న పథకాల అమలులో సాధించిన ప్రగతి, ఆడిట్ గమనించిన లోపాలు, లావాదేవీల తనిఖీలో వెల్లడైన ప్రధానమైన అంశాలు, ఇంకా గత ఆడిట్ నివేదికలపై ప్రభుత్వ శాఖలు, సంస్థలు తీసుకున్న చర్యల వివరాలను కూడా ఈ అధ్యాయంలో క్లుప్తంగా వివరించడం జరిగింది.

1.2 సామాన్య, సామాజిక రంగాల సంక్షిప్త స్వరూపం

రాష్ట్రంలో సామాన్య, సామాజిక రంగాల కిందకు వచ్చే ప్రభుత్వ శాఖలు గత ఐదేళ్ళలో చేసిన ఖర్చుల వివరాలను ఈ దిగువన వివరించడం జరిగింది.

పట్టిక 1.1

(₹ కోట్లలో)

క్రమ సంఖ్య	ప్రభుత్వ శాఖ	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
ఎ	సామాన్య రంగం					
1	ఆర్థిక, ప్రణాళిక	19769.25	23079.94	28572.35	30529.86	33817.12
2	సాధారణ పరిపాలన	594.14	717.03	444.09	705.90	584.68
3	హోమ్	2536.26	3068.72	3916.43	4412.53	5084.74
4	న్యాయ	326.71	415.47	612.53	603.63	684.29
5	రెవెన్యూ	1098.14	2132.93	1964.19	2412.21	2058.01
6	రాష్ట్ర శాసన సభ	54.09	53.56	51.08	84.69	95.27
	మొత్తం (ఎ)	**24378.59**	**29467.65**	**35560.67**	**38748.82**	**42324.11**

క్రమ సంఖ్య	ప్రభుత్వ శాఖ	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
బి	**సామాజిక రంగం**					
1	వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం	1088.91	1181.74	1996.34	2758.53	3774.72
2	వినియోగదారుల వ్యవహారాలు, ఆహారం, పౌర సరఫరాలు	2771.67	2546.13	2415.79	2450.69	2792.38
3	వైద్య, ఆరోగ్య, కుటుంబ సంక్షేమం	3006.66	3323.02	4140.35	4980.25	5312.34
4	ఉన్నత విద్య	1334.60	1731.51	2551.16	2669.73	3238.25
5	గృహ నిర్మాణం	4083.13	1398.34	1626.77	1743.33	1829.15
6	కార్మిక, ఉపాధి, శిక్షణ, కర్మాగారాలు	325.36	287.43	347.29	465.67	474.33
7	అల్పసంఖ్యాక వర్గాల సంక్షేమం	195.72	197.88	324.62	370.33	350.88
8	మున్సిపల్ పరిపాలన, పట్టణాభివృద్ధి	3527.45	3139.85	4054.53	4108.89	4268.07
9	పంచాయతీరాజ్[$]	3768.10	2758.32	3533.15	2987.51	3393.22
10	గ్రామీణాభివృద్ధి[$]	2563.08	3159.24	3921.78	4855.68	5175.01
11	పాఠశాల విద్య	5827.19	6690.92	9906.66	12250.18	13263.24
12	సాంఘిక సంక్షేమం	1448.93	1245.12	1776.64	1941.74	2224.99
13	గిరిజన సంక్షేమం	705.10	765.45	961.50	1143.23	1336.44
14	స్త్రీ, శిశు, వికలాంగులు, వయోజనులు	1146.37	995.99	981.29	1513.03	2029.56
15	యువజనాభ్యుదయం, పర్యాటకం, సాంస్కృతిక వ్యవహారాలు	139.27	101.29	188.18	214.38	258.89
	మొత్తం (బి)	**31931.54**	**29522.23**	**38726.05**	**44453.17**	**49721.47**
	పూర్తి మొత్తం (ఎ+బి)	**56310.13**	**58989.88**	**74286.72**	**83201.99**	**92045.58**

మూలం: సంబంధిత సంవత్సరాలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అప్రోప్రియేషన్ అకౌంట్లు

[$] ఒకే సచివాలయ శాఖ (పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి) కింద ఉన్నాయి

1.3 ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రిన్సిపల్ అకౌంటెంట్ జనరల్ (జీఎస్ఎస్ఏ) కార్యాలయం

ఆంధ్రప్రదేశ్ అకౌంటెంట్స్ జనరల్ కార్యాలయాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంలోని 20 శాఖలు, ఆ శాఖల కింది ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు, స్వయంపాలక సంస్థలు, స్థానిక సంస్థల ఆడిట్‌ను భారత కంప్ట్రోలర్ మరియు ఆడిటర్ జనరల్ (సీఏజీ) ఆదేశాల మేరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రిన్సిపల్ అకౌంటెంట్ జనరల్ (సామాన్య, సామాజిక రంగాల తనిఖీ) కార్యాలయం నిర్వహిస్తుంది.

1.4 ఆడిట్‌కు అధికారాలను కల్పించిన నిబంధనలు

భారత రాజ్యాంగంలోని 149, 151వ అధికరణలు, కంప్ట్రోలర్ మరియు ఆడిటర్ జనరల్ (విధులు, అధికారాలు, సర్వీసు నిబంధనల) చట్టం - 1971 (డీపీసీ చట్టం) ఆడిట్ నిర్వహించే అధికారాన్ని సీఏజీకి కల్పించాయి. సామాన్య, సామాజిక రంగాల కిందకు వచ్చే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ శాఖల ఖర్చుల తనిఖీని డీపీసీ చట్టంలోని 13వ సెక్షను[1] కింద సీఏజీ నిర్వహిస్తారు. స్వయంపాలక సంస్థలు, స్థానిక సంస్థలకు డీపీసీ చట్టంలోని

[1] (i) రాష్ట్ర సంచిత నిధి నుండి జరిగే అన్ని లావాదేవీలు, (ii) రాష్ట్ర అత్యయిక నిధి, ప్రజాపద్దులకు సంబంధించిన అన్ని లావాదేవీలు, (iii) అన్ని వర్తక, ఉత్పత్తి, లాభనష్టాల పద్దులు, ఆస్తి, అప్పుల పట్టీలు, ఇతర ఉప పద్దుల తనిఖీ

19(2)[2], 20(1)[3] సెక్షన్ల కింద ఆడిట్‌ను నిర్వహించడం జరుగుతుంది. ఈ సంస్థలకు సీఏజీ ఏకైక (సోల్) ఆడిటరుగా వ్యవహరిస్తారు. ఇవి కాక, పెద్దమొత్తంలో ప్రభుత్వ నిధులను పొందే ఇతర స్వయంపాలక సంస్థలను కూడా చట్టంలోని 14వ సెక్షను[4] కింద సీఏజీ తనిఖీ చేయాలి. వివిధ ఆడిట్‌లకు అనుసరించాల్సిన నియమాలు, విధానాలు సీఏజీ జారీ చేసిన "ఆడిట్ ప్రామాణిక సూత్రాలు" లోనూ, "ఆడిట్ - అకౌంట్ల నిబంధనలు - 2007" లోనూ నిర్దేశించడం జరిగింది.

1.5 ఆడిట్ ప్రణాళిక, నిర్వహణ

ఒక ప్రభుత్వ శాఖ/సంస్థ/స్వయంపాలక సంస్థ /పథకం మొదలైన వాటిలో కార్యకలాపాల తీవ్రత, సంక్లిష్టత ఏ మేరకు ఉందో అంచనా వేయడంతో ఆడిట్ ప్రక్రియ మొదలవుతుంది. అయిన ఖర్చు, ఈ కార్యకలాపాలకు ప్రభుత్వమిచ్చిన ప్రాధాన్యత, ఆర్థికపరమైన అధికారాల స్థాయి, అంతర్గత నియంత్రణలు, భాగస్వాముల ప్రయోజనాలు వంటి అంశాల ఆధారంగా ఈ అంచనా జరుగుతుంది. గత ఆడిట్‌లో కనుగొన్న విషయాలను కూడా ఈ సందర్భంగా పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. ఎంత కాలానికి ఒకసారి ఆడిట్ చేయాలి, ఎంతమేరకు ఆడిట్ చేయాలనే విషయాలను ఈ అంచనా ఆధారంగా నిర్ణయిస్తారు. ఈ అంచనా ఆధారంగానే 'వార్షిక ఆడిట్ ప్రణాళిక' రూపొందించి దాని ప్రకారమే ఆడిట్ నిర్వహించటం జరుగుతుంది.

ఒక యూనిట్ ఆడిట్ పూర్తయిన మీదట, ఆడిట్‌లో కనుగొన్న విషయాలను తనిఖీ నివేదిక (ఇన్‌స్పెక్షన్ రిపోర్టు - ఐఆర్) ద్వారా ఆ యూనిట్ అధిపతికి తెలియజేసి, రిపోర్టు అందుకున్న ఒక నెలలోపు అందులోని అంశాలకు సమాధానాలు ఇవ్వాలని కోరడం జరుగుతుంది. సమాధానాలు అందిన సందర్భాల్లో, ఆయా ఆడిట్ అభ్యంతరాలను పరిష్కరించడం లేదా తదుపరి చర్యలను సూచించడం జరుగుతుంది. ఈ ఇన్‌స్పెక్షన్ రిపోర్టులలోని (ఐ.ఆర్.) కీలకమైన అంశాలను ఎంపిక చేసి, ప్రభుత్వంలోని అత్యున్నత స్థాయి వారి దృష్టికి తీసుకువెళ్ళేందుకు వీలుగా ఆడిట్ నివేదికలలో పొందుపరచడానికి అవసరమైన ప్రక్రియను చేపడతారు. భారత రాజ్యాంగంలోని 151 వ అధికరణాన్ని అనుసరించి రాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టడం కోసం ఈ ఆడిట్ నివేదికలను రాష్ట్ర గవర్నరుకు సమర్పించడం జరుగుతుంది.

1.6 ఆడిట్ పరిశీలనలపై ప్రభుత్వ శాఖల స్పందన

కార్యాలయ అధిపతులు, వారి పై అధికారులు, ఐఆర్‌లలోని అంశాలపై స్పందించి, తగిన దిద్దుబాటు చర్యలను తీసుకోవాలి. ఐఆర్‌లలో పొందుపరచిన ఆడిట్ పరిశీలనలను ఏజీ కార్యాలయం అధికారులు, సంబంధిత ప్రభుత్వ శాఖల అధికారులతో జిల్లా స్థాయిలో జరిగే సమావేశాల్లో కూడా చర్చిస్తారు.

ఐతే, 2012-13, అంత కన్నా ముందు సంవత్సరాలకు సంబంధించిన 6,632 ఐఆర్‌లు, అందులోని 43,579 పేరాలు ఈ కింద వివరించినట్లు 2013 సెప్టెంబరు 30 నాటికి అపరిష్కృతంగా ఉన్నాయి. వీటిలో 501 ఐఆర్‌లు (6,125 పేరాలు) విషయంలో తొలి సమాధానాలు కూడా రాలేదు. ప్రభుత్వ శాఖలవారీగా వివరాలను ***అనుబంధం-1.1***లో ఇవ్వడం జరిగింది.

---

[2] రాష్ట్ర శాసనసభ చేసిన చట్టం ద్వారా/కింద ఏర్పాటైన కార్పొరేషన్ల (కంపెనీలు కానివి) పద్దులను సంబంధిత చట్ట నిబంధనల ప్రకారం తనిఖీ చేయడం

[3] రాష్ట్ర గవర్నర్ చేసిన విజ్ఞప్తి మేరకు ఏదైనా సంస్థ పద్దులను తనిఖీ చేయడం. సీఏజీ, ప్రభుత్వం - ఇరు పక్షాలూ అంగీకరించిన షరతులు, నిబంధనల మేరకు ఈ తనిఖీ జరుగుతుంది

[4] రాష్ట్ర సంచిత నిధి నుండి గ్రాంట్లు లేదా లోన్ల ద్వారా పెద్ద మొత్తంలో ఆర్థిక సహాయం పొందిన సంస్థల అన్ని రాబడులూ, ఖర్చులనూ, అలాగే రాష్ట్ర సంచిత నిధి నుండి గ్రాంట్లు లేదా లోన్ల రూపంలో, ఒక ఆర్థిక సంవత్సరంలో కోటి రూపాయలకు తక్కువ కాకుండా పొందిన సంస్థలకు సంబంధించిన అన్ని రాబడులు, ఖర్చులను తనిఖీ చేయడం జరుగుతుంది

పట్టిక 1.2

సంవత్సరం	2013 సెప్టెంబరు 30 నాటికి అపరిష్కృతంగా ఉన్న ఐఆర్‌లు, పేరాలు		తొలి సమాధానాలు కూడా రాని ఐఆర్‌లు, పేరాలు	
	ఐఆర్‌లు	పేరాలు	ఐఆర్‌లు	పేరాలు
2009-10, అంతకు ముందు సంవత్సరాలవి	5,006	28,388	206	3,187
2010-11	996	7,141	101	661
2011-12	484	4,868	170	1,352
2012-13	146	3,182	24	925
మొత్తం	6,632	43,579	501	6,125

ఆడిట్ జారీచేసిన ఐఆర్‌లు, పేరాలపై చర్యలు చేపట్టకపోవడం వలన, ఈ నివేదికల్లో లేవనెత్తిన తీవ్రమైన ఆర్థిక అవకతవకలు కొనసాగుతూనే ఉండడం, పరిపాలనా ప్రక్రియలో అంతర్గత నియంత్రణలు బలహీనమవడం, ప్రజాసౌకర్యాలను సమర్థవంతంగానూ, కార్యసాధకంగానూ సమకూర్చలేకపోవడం, మోసాలూ, అవినీతీ చోటు చేసుకుని ప్రభుత్వ ఖజానాకు నష్టం వాటిల్లడం వంటివాటికి అవకాశం కలుగుతుంది.

ఆర్థిక - ప్రణాళిక శాఖ 1993 నవంబరులో జారీచేసిన ఆదేశాల ప్రకారం, ఆడిట్ నివేదికల్లో పొందుపర్చిన పేరాలు, సమీక్షలపై సంబంధిత ప్రభుత్వ (పరిపాలన) శాఖలు, ఆడిట్ నివేదికలను శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిన నాటినుండి మూడు నెలల్లోపు వివరణాత్మక నివేదికలను సమర్పించాలి. ఇందుకోసం ప్రజాపద్దుల సంఘం నుండి వచ్చే నోటీసు లేదా పిలుపు కోసం వేచి చూడకుండా, అప్పటికే తీసుకున్న చర్యలను లేదా ప్రతిపాదిత చర్యలను సూచిస్తూ వివరణాత్మక నివేదికలను గడువులోపు సమర్పించాలి. ఐతే, 2005- 06 నుండి 2011 -12 సంవత్సరాల ఆడిట్ నివేదికల్లో పేర్కొన్న 21 పేరాలు/సమీక్షలకు వివరణాత్మక నివేదికలను 2014 జనవరి నాటికి 10 ప్రభుత్వ శాఖలు పంపించలేదు. ఈ వివరాలు ***అనుబంధం-1.2***లో ఉన్నాయి.

ఆర్థిక శాఖ జారీ చేసిన సూచనల కరదీపిక, ఇంకా 1993 నవంబరు 3వ తేదీ నాటి యు.ఓ. ప్రకారం, కంప్ట్రోలర్ మరియు ఆడిటర్ జనరల్ నివేదికలో పొందుపర్చాలని ప్రతిపాదించిన ముసాయిదా ఆడిట్ పేరాలపై అన్ని ప్రభుత్వ శాఖలూ ఆ ముసాయిదా పేరాలనందుకున్న ఆరు వారాల్లోపు తమ సమాధానాలను పంపించాలి. ఆవిధంగా, 2013-14లో, నియమాల పాటింపుపై ఆడిట్ పరిశీలనల తాలూకు 13 ముసాయిదా పేరాలు, ఆడిట్ సమీక్షల తాలూకు 3 ముసాయిదా నివేదికలను సంబంధిత ప్రభుత్వ శాఖల ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శులు/ముఖ్య కార్యదర్శులు/కార్యదర్శులకు పంపి, ఆడిట్‌లో కనుగొన్న అంశాలను వారి దృష్టికి తెచ్చి, ఆరు వారాల్లోపు సమాధానం పంపాలని కోరడం జరిగింది. కంప్ట్రోలర్ మరియు ఆడిటర్ జనరల్ నివేదికలో ఈ పేరాలను పొందుపర్చే అవకాశం ఉంది. ఆ నివేదికను రాష్ట్ర శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతుంది కాబట్టి, ఆడిట్ కనుగొన్న అంశాలపై వారి వ్యాఖ్యలు/సమాధానాలను కూడా పొందుపర్చాల్సి ఉన్నందున ఈ పేరాలపై వారు వ్యక్తిగత శ్రద్ధ చూపడంకోసం వాటిని పంపడం జరిగింది. అయినప్పటికీ, మూడు ప్రభుత్వ శాఖలు[5] నియమాల పాటింపుపై ఆడిట్ పరిశీలనల తాలూకు ఐదు ముసాయిదా పేరాలకు ఈ నివేదిక ఖరారు చేసేనాటికి తమ సమాధానాన్ని తెలుపలేదు. ప్రభుత్వ శాఖల నుండి అందిన సమాధానాలను ఈ ఆడిట్ నివేదికలో తగురీతిని పొందుపర్చడం జరిగింది.

1.7 ఆడిట్‌లో కనుగొన్న అంశాల్లో ప్రధానమైనవి

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంలోని ఎనిమిది శాఖల పద్దులు, లావాదేవీలను 2012-13 సంవత్సరంలో మచ్చుకు తనిఖీ చేసినపుడు కనుగొన్న అంశాలు ఈ నివేదికలో ఉన్నాయి. ప్రజలకు మెరుగైన సేవలందించడానికి తగిన దిద్దుబాటు

[5] హోమ్ (1), రెవెన్యూ (2), పాఠశాల విద్య (2)

చర్యలను తీసుకోవడంలో ప్రభుత్వానికి సహాయకారిగా ఉండటం కోసం కొన్ని నిర్దిష్ట ప్రభుత్వ కార్యక్రమాల అమలును, సామాన్య, సామాజిక రంగాలకు సంబంధించిన విధాన నిర్ణయాల అమలును మదింపు చేయడంపై ఈ ఏడాది ప్రధానంగా ఆడిట్ దృష్టి సారించింది. ఆ ప్రయత్నంలో భాగంగా, పథకాలు/ప్రభుత్వ శాఖలపై ఆడిట్ సమీక్షల తాలూకు మూడు ముసాయిదా నివేదికలు, నియమాల పాటింపుపై ఆడిట్ పరిశీలనల తాలూకు 13 ముసాయిదా పేరాలను ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది.

'సామాజిక భద్రతా పింఛనుల అమలు', 'ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకం అమలు', 'పౌర సరఫరాల శాఖ పనితీరు'లపై ఆడిట్ సమీక్షలు ఈ నివేదికలో ఉన్నాయి. ఈ మూడింటిలోనూ లబ్ధిదారుల ఎంపిక ఒకే ప్రాతిపదికన జరుగుతోంది. దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న (బీపీఎల్) కుటుంబాలను ఈ పథకాలకు ఎంపిక చేస్తారు. పౌర సరఫరాల శాఖ జారీ చేసిన రేషన్ కార్డు కుటుంబ ఆర్థిక స్థితిని నిర్ధారించడానికి ఆధారం కాబట్టి, లబ్ధిదారుల ఎంపికకు రేషన్ కార్డును తప్పనిసరి చేసారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో తెల్లకార్డు, అన్నపూర్ణ కార్డు, అంత్యోదయ అన్నయోజన కార్డు వంటి వివిధ రకాల రేషన్ కార్డులు కల్గిన వారిని బీపీఎల్ వర్గానికి చెందినవారిగా పరిగణిస్తారు.

రేషన్ కార్డుల జారీకి ప్రభుత్వం 'ఐరిస్ బయోమెట్రిక్ టెక్నాలజీ'ని అనుసరించింది (2005). ఐతే, ఐరిస్ ఆధారిత రేషన్ కార్డులను జారీ చేసిన తర్వాత కూడా బోగస్ కార్డులు కొనసాగుతుండటంతో, అర్హులైన పౌరులకు మాత్రమే రేషన్ సరుకులు, గృహ నిర్మాణం, పింఛన్లు వంటి సామాజిక భద్రతా పథకాల ప్రయోజనాలు అందేలా చూడటానికి రాష్ట్ర స్థాయి సమాచారాన్ని (పౌర సరఫరాలు, పింఛన్లు, గృహ నిర్మాణ డేటాబేస్‌లతో సహా) సమన్వయం చేసి అర్హతలేని/బోగస్ కార్డులను గుర్తించి వాటిని తొలగించాలని 2008 నవంబరులో ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఆశించిన విధంగా పౌర సరఫరాల డేటాబేస్ ప్రక్షాళన జరిగిందా, పౌర సరఫరాల డేటాబేస్ ఆధారంగా సామాజిక భద్రతా పింఛన్లు, గృహ నిర్మాణ పథకాలకు లబ్ధిదారులను ఎంపిక చేయడం లోపరహితమైన, సరైన ప్రక్రియేనా అనే అంశాలను ఆడిట్‌లో పరిశీలించడమైంది. డేటాబేస్ విశ్లేషణలో ఆడిట్ కనుగొన్న అంశాలను సంబంధిత ఆడిట్ సమీక్షల్లో[6] చేర్చడమైంది.

ఈ ఆడిట్ నివేదికలో పొందుపర్చిన ప్రధానమైన అంశాలను క్లుప్తంగా కింద వివరించడం జరిగింది.

1.7.1 సామాజిక భద్రతా పింఛను పథకాల అమలు

సమాజంలోని బలహీనవర్గాలకు సాంఘిక భద్రత కల్పించే ఉద్దేశంతో కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ప్రతిష్ఠాత్మక కార్యక్రమమైన జాతీయ సాంఘిక సహాయ కార్యక్రమంలో సామాజిక భద్రతా పింఛనుల పథకం కూడా ఒక ప్రధాన అంశం. జాతీయ సాంఘిక సహాయ కార్యక్రమాన్ని 2002-03 నుంచి రాష్ట్ర ప్రణాళికకు బదిలీ చేశారు. రాష్ట్రంలో అమలు జరుగుతున్న పింఛను పథకాలన్నింటినీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2006 ఏప్రిల్ నెలలో ఒకే గొడుగు కిందికి తెచ్చింది. పింఛన్ల మంజూరు, చెల్లింపులలో ఏకరూపత సాధించే ఉద్దేశంతో వీటన్నింటినీ ఈ విధంగా పంచాయతీరాజ్ - గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ పరిధిలోకి తీసుకొచ్చింది. నిధులను విడుదల చేసి, పథకాలను పర్యవేక్షించే బాధ్యతను గ్రామీణ పేదరిక నిర్మూలనా సంస్థ[7] (సెర్ప్)కు అప్పగించారు. ఇది పంచాయతీరాజ్ - గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ అనుబంధ సంస్థ. ఈ క్రమంలోనే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సామాజిక భద్రతా పింఛను పథకాలను పరిపూర్ణత ప్రాతిపదికన ఇందిరమ్మ[8] కార్యక్రమంలో భాగంగా అమలు చేయటం మొదలుపెట్టింది. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు చెందిన వివిధ పింఛను పథకాల కింద 2013 మార్చినాటికి రాష్ట్రంలో సుమారు 72.36 లక్షల మంది లబ్ధి పొందుతున్నారు.

---

[6] ఈ నివేదికలోని పేరాలు: 2.5.1, 3.5.1, 3.5.2, 3.6.1, 3.6.2, 4.6.1.3, 4.6.1.4

[7] గ్రామీణ పేదరికాన్ని రూపుమాపే దిశగా ఏర్పాటు చేసిన స్వయం పాలక సంస్థ

[8] గ్రామీణ, ఆదర్శ పట్టణ ప్రాంతాలలో సమీకృత నవీన అభివృద్ధి

అర్హులైన లబ్ధిదారులను అందరినీ గుర్తించి, పింఛనులు మంజూరుచేసి, సకాలంలో చెల్లింపులు చేసేందుకు రూపొందించిన వ్యవస్థ లోపరహితంగానే ఉన్నదని నిర్ధారించుకొనేందుకుగాను రాష్ట్రంలోని సామాజిక భద్రతా పింఛనుల అమలుపై ఆడిట్ పరిశీలన చేపట్టటం జరిగింది. ఈ ఆడిట్ పరిశీలనలో గమనించిన ముఖ్యాంశాలు ఈ కింది విధంగా ఉన్నాయి.

ఆర్థిక నిర్వహణ, వాస్తవ పురోగతి

- పింఛనుదారుల సంఖ్య **2007-08** సంవత్సరంతో పోలిస్తే **2008-09**లో ఒక్కసారిగా పెరిగిపోయింది (వృద్ధాప్య, వితంతు పింఛన్లు **84** శాతం పెరగటంతో మొత్తంమీద ఇది **23** లక్షలు). ఇందిరమ్మ కార్యక్రమం ప్రవేశపెట్టటంవలన వికలాంగుల పింఛన్లు **2008-09**తో పోలిస్తే **2009-10**లో **342** శాతం పెరిగాయి.

- స్టేట్ నోడల్ అకౌంట్‌ను నిర్వహించటంలోనూ, బ్యాంకులకు నిధులను ఎలక్ట్రానిక్ పద్ధతిలో బదిలీచేసి, మిగులు నిధులను సెర్ప్ అట్టిపెట్టుకునే విషయంలోనూ నియంత్రణ కోసం ప్రభుత్వం తగు యంత్రాంగాన్ని రూపొందించలేదు. అంతేకాక, సెర్ప్ దగ్గర మిగిలిపోయిన మొత్తాలను రికన్సయిల్ చేసుకునేందుకు అవసరమైన విధానమేదీ గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ రూపొందించలేదు.

- తన కార్యకలాపాలకు సంబంధించి సెర్ప్ నగదు పుస్తకం వంటి రికార్డులేవీ రాయటం లేదు. తన లావాదేవీలు అన్నింటికీ బ్యాంకుల నుంచి వచ్చిన నివేదికలనే ప్రామాణికంగా పరిగణిస్తున్నది. అంతేకాకుండా, యూనిట్లు తమ రాబడులను నగదు పుస్తకాలలో రాయకపోవటం, నగదు పుస్తకంలోని అంకెలను బ్యాంకు పద్దులతో రికన్సయిల్ చేయకపోవటం మొదలైన పలు నియంత్రణా లోపాలు నమూనా తనిఖీలో వెలుగుచూశాయి.

(పేరా 2.4)

- బహుళ బ్యాంకు ఖాతాలను నిర్వహించటం, పథకాలను అమలుచేసే సంస్థలు జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థలకు వినియోగ ధృవపత్రాలను అందచేయకపోవటం (**₹751** కోట్లు), చెల్లింపుకాక మిగిలిన నిధులను తిప్పి పంపకుండా మండలాభివృద్ధి అధికారులు/మునిసిపల్ కమీషనర్లు (**₹2.18** కోట్లు), జిల్లా గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థలు (**₹14.53** కోట్లు) అట్టిపెట్టుకోవటం, కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులను రాష్ట్ర పథకాలమీద ఖర్చు చేయటం వంటివి ఆర్థిక నిర్వహణ లోపాలను బహిర్గతం చేస్తున్నాయి.

(పేరాలు 2.6.1 నుండి 2.6.3)

లబ్ధిదారుల గుర్తింపు, పింఛను మంజూరు

- పలు యూనిట్ కార్యాలయాలలో తగిన రిజిస్టర్లు నిర్వహించకపోవటంతో, ఇంతవరకు అందిన దరఖాస్తుల సంఖ్య, అందులో ఆమోదించినవీ, తిరస్కరించినవీ, అలా తిరస్కరించటానికీ, మంజూరు చేయటంలోని జాప్యానికీ గల కారణాలు మొదలైన వాటి విషయంలో స్పష్టత లేదు.

- దరఖాస్తులను పరిశీలించే మొత్తం ప్రక్రియను ఒక ప్రైవేటు సంస్థకు నామినేషన్ పద్ధతిలో అప్పగించారు. దరఖాస్తుదారుల అర్హతను నిర్ధారించేందుకు ప్రభుత్వ స్థాయిలో తగు యంత్రాంగమేదీ లేదు.

(పేరా 2.5.1)

- పింఛనుదారుల డేటాబేస్ (**2012** డిసెంబరు సమాచారం) విశ్లేషించిన మీదట **10.62** లక్షల రేషన్ కార్డు నెంబర్లకు సంబంధించి ఈ డేటాబేస్‌కు పౌర సరఫరాల శాఖ దగ్గర ఉన్న బీపీఎల్ కార్డుల సమాచారంతో సరిపోలటంలేదు. అంతేకాకుండా, **5.54** లక్షల మందికి అసలు రేషన్ కార్డు నెంబర్లే డేటాబేస్‌లో పొందుపరచ లేదు.

(పేరాలు 2.5.1, 2.5.1.1)

పింఛను చెల్లింపులు

చెల్లింపులలో పారదర్శకత తీసుకు వచ్చేందుకూ, సాంప్రదాయ చెల్లింపు విధానంలోని లోపాలను సరిదిద్దేందుకూ, అర్హతగల వారందికీ చెల్లింపులు సకాలంలో చేసి జవాబుదారీతనం సాధించే ప్రయత్నంలో భాగంగా స్మార్ట్ కార్డ్ ఆధారిత చెల్లింపు విధానం తీసుకురావాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం **2007**లో నిశ్చయించుకుంది. పంచాయతీరాజ్ - గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ నల్గొండ, నిజామాబాద్ జిల్లాలలో పాయింట్ ఆఫ్ ట్రాన్సాక్షన్ పరికరాల ద్వారా చెల్లింపులు చేయటం కోసం తపాలా శాఖతో **2011** జూన్‌లో ఒక అవగాహన ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నది.

- స్మార్ట్ కార్డ్ ఆధారంగాపింఛను చెల్లింపుల విధానం చేపట్టి ఐదు సంవత్సరాలు దాటినా **2013** ఫిబ్రవరి నాటికి మొత్తం పింఛనుదారులలో **66** శాతం మందికే స్మార్ట్ కార్డులు అందడంతో చెల్లింపులలో పారదర్శకత సాధించే లక్ష్యం పూర్తి స్థాయిలో నెరవేరలేదు.

  (పేరాలు 2.5.3.1, 2.5.3.3)

- చెల్లింపుల బాధ్యతను తపాలా శాఖకు అప్పగించిన నల్గొండ జిల్లాలో వేలిముద్రలు సరిపోలకపోవటం, పింఛనుదారులు తాత్కాలికంగా వలసవెళ్ళటం, మరణించటం వంటి వివరాలను నమోదు చేయకపోవటం, బకాయి మొత్తాలను విడుదల చేయకపోవటం, కస్టమర్ సర్వీస్ ప్రొవైడర్లను అదనంగా నియమించకపోవడం వంటి లోపాలు ఆడిట్ పరిశీలనలో వెలుగుచూశాయి.

  (పేరా 2.5.3.3)

- వికలాంగుల పింఛనులను వారి వైకల్యం తీవ్రతను అనుసరించి చెల్లించాలన్న ప్రభుత్వ నిర్ణయం అమలు జరగటంలేదు. వికలాంగుల పింఛను నెలకు **₹500** వంతున మాత్రమే చెల్లిస్తున్నారు. అంగ వైకల్యం హెచ్చు స్థాయిలో ఉన్నవారు దీనివలన ప్రయోజనం కోల్పోతున్నారు.

  (పేరా 2.5.3.4)

- పింఛను చెల్లింపులలో జాప్యం, క్యాటగిరీలవారీగా చెల్లింపుల సంగ్రహం (ఆబ్‌స్ట్రాక్ట్) రూపొందించకపోవటం, పింఛనుదారులు శాశ్వతంగా వలసవెళ్ళిన విషయం, మరణించిన తేదీ, స్మార్ట్ కార్డులు పనిచేయని కారణంగా సాంప్రదాయ పద్ధతిలో చెల్లింపులు చేసిన వైనం రాయకపోవటం, పరికరాలు వేలిముద్రలను గుర్తించకపోవటం, అసలు పింఛనుదారులకు కాక ఇతరులకు చెల్లింపు చేయటం వంటి పలు లోపాలు ఎక్విటెన్స్‌లను పరిశీలించినప్పుడు వెలుగుచూశాయి.

  (పేరా 2.5.3.5)

అంతర్గత నియంత్రణ, పర్యవేక్షణ

- లబ్ధిదారుల ఎంపిక, దరఖాస్తుల పరిశీలన, పింఛనుల మంజూరు, చెల్లింపు వంటి విషయాలలో అంతర్గత నియంత్రణలు బలహీనంగా ఉండి, అది ఈ వ్యవస్థలో చేతివాటానికి అవకాశమిస్తూ, సమాజంలోని పీడిత వర్గాలకు పింఛను ప్రయోజనం దూరంచేసే స్థితి కల్పిస్తున్నది.

  (పేరా 2.7)

- పింఛనుల మంజూరు, చెల్లింపుల మీద పర్యవేక్షణ పటిష్టంగా లేదు. పింఛను పథకాల అమలులో నిర్దేశిత విధానాల అతిక్రమణలను గుర్తించేందుకు సెర్ప్ సంస్థలో తగిన అంతర్గత తనిఖీ విభాగం లేదు.

  (పేరా 2.8)

1.7.2 ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకం అమలు

ప్రభుత్వం 2005లో రాష్ట్ర ప్రాయోజిత గృహ నిర్మాణ పథకాలన్నింటినీ కలగలపి 'గ్రామీణ ప్రాంతాలు, ఆదర్శ పురపాలక ప్రాంతాలలో సమీకృత ఆధునిక అభివృద్ధి' (ఇందిరమ్మ) గృహ నిర్మాణ పథకాన్ని సూత్రీకరించింది. (రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి ఆర్థికసాయంలేని రాజీవ్ గృహకల్ప, రాజీవ్ స్వగృహ కార్యక్రమాలను మాత్రం ఇందులో చేర్చలేదు). ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకాన్ని 2006లో ప్రతిష్టాత్మకంగా ప్రవేశపెట్టి దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలన్నింటికీ (బీపీఎల్) పరిపూర్ణంగా మూడు సంవత్సరాలలో దశలవారీగా పక్కా ఇళ్ళు సమకూర్చాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.

ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకంకింద అర్హులైన లబ్ధిదారులందరికీ ఆశించినమేరకు పక్కా ఇళ్ళు సమకూర్చినదీ లేనిదీ తెలుసుకునేందుకు ఈ ఆడిట్ సమీక్ష నిర్వహించటం జరిగింది. ఆడిట్ గమనించిన కొన్ని ముఖ్యమైన అంశాలు ఈ కింది విధంగా ఉన్నాయి.

ఆర్థిక నిర్వహణ

- ప్రభుత్వం 2008-13 మధ్య ఏ సంవత్సరంలోనూ బడ్జెట్‌ను పూర్తి స్థాయిలో విడుదల చేయలేదు (ఈ ఐదు సంవత్సరాలలో కొరత ₹2,754 కోట్లు). ఈ కొరత 2012-13లో 15 శాతం ఉండగా, 2009-10 సంవత్సరంలో ఏకంగా 36 శాతం ఉన్నది.

  (పేరా 3.3.2)

- ఇళ్ళ నిర్మాణంకోసం లబ్ధిదారులకు గ్రామీణ సంస్థలు, స్వయం సహాయక సమూహాల ద్వారా ₹3,322.35 కోట్లు చెల్లించారు. ఆఫ్‌లైన్ చెల్లింపు విధానానికి 2009 డిసెంబరులోనే స్వస్తి చెప్పినాకానీ, 2013 ఫిబ్రవరి నాటికి వీటిలో ₹3,061.14 కోట్లకు మాత్రమే ఎక్విటెన్సులు వచ్చాయి.

  (పేరా 3.8.1)

ప్రణాళిక

- సమాచారాన్ని ఆఫ్‌లైన్ నుంచి ఆన్‌లైన్ విధానంలోకి బదిలీ చేసేందుకు తగిన ప్రణాళిక రూపొందించుకొనక పోవటంవలన ఇప్పుడున్న సమాచారం సమగ్రత, సంపూర్ణత, స్వచ్ఛతలపట్ల భరోసాలేదు. పర్యవసానంగా, ఈ డేటాబేస్‌లోని సమాచారం అసమగ్రం, లోపభూయిష్టమై అధిక చెల్లింపులకు దారితీసింది.

  (పేరా 3.4)

- ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన యూనిట్ ధర ఇళ్ళు పూర్తి చేయటానికి సరిపోవటంలేదు. ఈ అదనపు వ్యయానికి అవసరమయ్యే సొమ్ము సమకూర్చుకోవటం నిరుపేదలకు సాధ్యపడటంలేదు. ఫలితంగా, పథకం చేపట్టి ఆరు సంవత్సరాలు గడిచినా, 2012-13 నాటికి మొత్తం 64.32 లక్షల ఇళ్ళకుగాను 12.87 లక్షల ఇళ్ళు (20 శాతం) ఆరంభం కాలేదు.

  (పేరా 3.4.1)

పథకం అమలు

- సాంఘిక సంక్షేమ పథకాలన్నింటిలోనూ లబ్ధిదారు గుర్తింపునకు పౌర సరఫరాల శాఖ ఇచ్చిన రేషన్ కార్డు కీలకమైనది. ఐతే, ఇందిరమ్మ గృహ నిర్మాణ పథకం మొదటి దశవరకూ లబ్ధిదారుల గుర్తింపు కోసం ఈ ప్రామాణికాన్ని పాటించలేదు. తర్వాత, 2007-08లో చేపట్టిన రెండవ దశ నుంచి ఇళ్ళ మంజూరుకు తెల్ల రేషన్ కార్డుల నిబంధన పెట్టారు. ఈ పథకం అన్ని దశలలోనూ 2013 మార్చివరకూ పలు అక్రమ మంజూరీలు, అక్రమ చెల్లింపులు ఆడిట్ దృష్టికి వచ్చాయి.

  (పేరా 3.5.1)

- ఇళ్ళను మగవారి పేరున మంజూరు చేయటం, గులాబీ రంగు రేషన్ కార్డు కలిగినవారికి మంజూరు చేయటం (₹12.85 కోట్లు), ఇదివరకే ఆరంభించిన ఇళ్ళకు తదనంతర మంజూరు ఇవ్వటం (₹1,344.56 కోట్లు) వంటి పలు పొరపాట్లు జరిగాయి.

(పేరాలు 3.6.1 నుండి 3.6.3 వరకు)

నిర్మాణ సామగ్రి పంపిణీ, విడుదల

- బలహీన వర్గాల ఇళ్ళ నిర్మాణ వ్యయం తగ్గించే విధంగా నిర్మాణ సామగ్రిని చౌకగా ఉత్పత్తి చేసేందుకు రాష్ట్రంలో ఏర్పాటు చేసిన 88 నిర్మితి కేంద్రాలలో 2013 మార్చినాటికి 49 మాత్రమే పనిచేస్తున్నాయి. పరిమితికి మించి సిమెంటు బస్తాలను జారీచేయటం, మార్గదర్శకాలలో సూచించిన దశలవారీ విధానం అనుసరించకపోవటం, సిమెంటు విడుదలకు ఉత్తర్వులు ఉన్నాగానీ సిమెంటు ఇవ్వకపోవటం వంటివాటిని ఆడిట్ గమనించింది.

(పేరాలు 3.7.3, 3.7.2.1, 3.7.2.2, 3.7.2.3)

వాస్తవ ప్రగతి

- ఇందిరమ్మ పథకంలో మంజూరైన ఇళ్ళను ఆ సంవత్సరంలోనే పూర్తిచేయాలి. ఒక్కొక్క సంవత్సరం వివిధ దశలలో నిర్మాణ పురోగతి బహుస్వల్పంగా ఉన్నది. మూడవ విడత ఇళ్ళ నిర్మాణంలో ప్రగతి నామమాత్రంగా (ఒక శాతంకన్నా తక్కువగా) ఉన్నది. మంజూరైన ఇళ్ళలో 2013 మార్చినాటికి 33 శాతం ఇళ్ళ నిర్మాణం ఇంకా పూర్తికావలసి ఉండటంతో పథకం ప్రారంభించిన ఆరు సంవత్సరాలకు కూడా అందరికీ గృహ వసతి కల్పించాలన్న ప్రభుత్వ లక్ష్యం నెరవేరలేదు.

(పేరా 3.3.3)

పర్యవేక్షణ

- సమీకృత సర్వే చేపట్టి 5,22,707 మంది అనర్హులైన లబ్ధిదారులకు ₹485.19 కోట్లను చెల్లించినట్లు గుర్తించారు. మరో 1,02,447 మందికి చెల్లించిన ₹36.86 కోట్ల మొత్తం స్వచ్ఛంద వెల్లడి పథకంవలన బయటపడింది. అయితే, వీరికి ఇచ్చిన అనుమతులను రద్దుచేసి ఆయా మొత్తాలను తిరిగి రాబట్టేందుకు ఇటు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర గృహ నిర్మాణ సంస్థగానీ అటు ప్రభుత్వంగానీ చర్యలు చేపట్టలేదు.

(పేరా 3.9)

1.7.3 పౌర సరఫరాల శాఖ పనితీరు

పౌర సరఫరాల శాఖ కార్యకలాపాలలో ప్రధానమైనవి కనీస మద్దతు ధరకి ధాన్యాన్ని రాష్ట్ర సంస్థలు, భారత ఆహార సంస్థద్వారా కొనుగోలు చేయటం, కేంద్రీయ నిల్వల కోసం లెవీ బియ్యం సేకరణ, చౌక ధరల దుకాణాలద్వారా నిత్యావసర వస్తువుల పంపిణీ, బహిరంగ మార్కెట్లో ధరల నియంత్రణకోసం అవసరమైన సందర్భాలలో నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పర్యవేక్షణ చేస్తూ విపణి వ్యవహారాలలో జోక్యం చేసుకోవటం, ఇంకా ఈ శాఖ కార్యకలాపాలలో తగు ఊతమిచ్చి దీనికి ప్రతినిధిగా వ్యవహరిస్తున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర పౌర సరఫరాల సంస్థ వ్యవహారాలను వ్యవస్థీకరించటం.

పౌర సరఫరాల శాఖ పనితీరుపై ఆడిట్ సమీక్ష నిర్వహించి కనీస మద్దతు ధరల అమలు కార్యక్రమాలకూ, ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థకూ సంబంధించి ప్రణాళికా ప్రక్రియ రాష్ట్ర ఆహార ధాన్యాల అవసరాలను తీర్చేవిధంగా పటిష్ఠంగానూ, ప్రభావశీలంగానూ ఉన్నాయా; ప్రజా పంపిణీ పథకాల లబ్ధిదారుల గుర్తింపు యంత్రాంగం లోపరహితంగా ఉన్నదా; లక్షిత లబ్ధిదారులకు ప్రయోజనాలు చేరేలా చర్యలు చేపట్టారా; నిత్యావసర వస్తువుల సేకరణ, రవాణా, నిల్వ, నిర్వహణ, పంపిణీలను పొదుపుగానూ, సమర్ధవంతంగానూ, కార్యసాధకంగానూ నిర్వహించేందుకు తగిన సంస్థాగత

యంత్రాంగం ఉన్నదా అని మదింపు చేసే ప్రయత్నం జరిగింది. ఈ ఆడిట్ సమీక్షలో గమనించిన ముఖ్యమైన అంశాలు ఈకింది విధంగా ఉన్నాయి.

ఆర్థిక నిర్వహణ

- ఈ శాఖ **2008-13** మధ్య ఐదేళ్ళ కాలంలో చేసిన మొత్తం ఖర్చు **₹12,862** కోట్లు. అందులో బియ్యం, ఇతర నిత్యావసర వస్తువులపై సబ్సిడీకి **₹11,739** కోట్లు ఖర్చుకాగా మిగిలిన **₹1,123** కోట్లు సిబ్బంది వ్యవహారాలు, ఇతర కార్యకలాపాలపై ఖర్చయింది.

  (పేరా 4.3)

- సంక్షేమ వసతి గృహాలకు బియ్యం కొనుగోలుకోసం **₹7.94** కోట్లను, ప్రకృతి విపత్తుల ఉపశమనంకోసం **₹61.07** కోట్లు, అలాగే వినియోగదారుల సంక్షేమ నిధికోసం **₹0.53** కోటి పీడీ ఖాతాలో ఉంచగా, వినియోగం కానందున ఆ నిధులకు కాలదోషం పట్టింది

  (పేరా 4.6.5)

ప్రణాళిక

- బీపీఎల్ కుటుంబాల సంఖ్య విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లెక్కలకూ **(2.17** కోట్లు**)**, కేంద్ర ప్రభుత్వం గణించిన వాటికీ **(25.05** లక్షలు**)** మధ్య వైరుధ్యమున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఒక్కొక్క కుటుంబానికీ నెలకు **35** కి.గ్రా.ల బియ్యం కేటాయిస్తుండగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం బీపీఎల్ కార్డు కలిగిన కుటుంబాలకు నెలకు **20** కి.గ్రా.ల వంతున జారీ చేస్తున్నది. ఏపీఎల్ కుటుంబాలకు బియ్యం ఇవ్వటంలేదు.

  (పేరా 4.4)

ఆహార ధాన్యాల సేకరణ

- రాష్ట్ర ప్రభుత్వం **2008-13** మధ్యకాలంలో నేరుగా కొనుగోలు చేసిన ధాన్యం **2** నుండి **11** శాతం **(3** నుండి **21** లక్షల మెట్రిక్ టన్నులు**)** మాత్రమే ఉంటున్నది. ఫలితంగా, మిల్లర్లు సేకరించే ధాన్యంకంటే ప్రభుత్వ సేకరణ తక్కువగా ఉండటంతో రైతులు, మిల్లర్ల దయాదాక్షిణ్యాలపై ఆధారపడాల్సి వస్తోంది.

  (పేరా 4.5.1.1)

- మిల్లర్లు ధాన్యాన్ని నిర్ణీత సమయంలో మిల్లింగ్ చేసేవిధంగా పౌర సరఫరాల సంస్థ శ్రద్ధ పెట్టకపోవటంతో ఇది **2008-13** సంవత్సరాలలో క్యాష్ క్రెడిట్‌పై వడ్డీ రూపేణా **₹171** కోట్ల చెల్లింపుకు దారితీసింది.

  (పేరా 4.5.2.2)

- లెవీ సుగర్ ప్రైస్ ఈక్వలైజేషన్ ఫండ్ క్లెయిమ్‌లను సమర్పించటంలో జాప్యం ఫలితంగా **₹29.30** కోట్ల నష్టం వాటిల్లింది. పామాయిల్ దిగుమతికోసం ఎమ్ఎమ్‌టీసీతో కుదుర్చుకున్న ఒప్పందాల్లోని లోపాల కారణంగా **₹35.90** కోట్లమేర అధిక చెల్లింపులు జరిగాయి.

  (పేరాలు 4.5.3.2, 4.5.3.3)

ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థ

- రేషను కార్డులకోసం ప్రజలనుండి వచ్చిన దరఖాస్తుల నమోదు, వాటి పరిశీలన, కార్డుల జారీ, నియమిత కాలవ్యవధుల్లో తాజా స్థితిపై సమీక్ష, బీపీఎల్ కార్డుకు గల అర్హతలను మించి ఉన్నత స్థితిలోకి వెళ్లినవారి కార్డుల తొలగింపు వంటి అంశాలకు సంబంధించి ఎలాంటి యంత్రాంగం లేదు. ఫలితంగా, బోగస్ కార్డులు చలామణిలో ఉండటంవలన వీటికి విడుదల చేసిన ఆహార ధాన్యాలు, ఇతర నిత్యావసర సరుకులపై సబ్సిడీ రూపేణా **₹1,136** కోట్ల నివారించదగ్గ భారం**(2013** మార్చినాటికి**)** రాష్ట్ర ప్రభుత్వంపై పడింది.

- పౌర సరఫరాల శాఖ కంప్యూటరీకరించిన డేటాపై 2012 డిసెంబరులో నిర్వహించిన ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (ఐటీ) ఆడిట్‌లో ఈ అంశాలు వెల్లడయ్యాయి : (ఎ) బీపీఎల్ కార్డులలో కుటుంబ సభ్యుల ఐరిస్ డేటా లేనివి 13.63 లక్షల కార్డులు ఉన్నాయి; (బి) వెల్లడించిన కుటుంబ ఆదాయం నిర్దేశిత పరిమితికి మించి ఉన్నది; (సి) పరిశీలించిన 191.65 లక్షల కార్డులకుగాను 93,012 బీపీఎల్ కార్డులలో నకిలీ ఫోటోలు ఉన్నాయి (వీటిపై 2008-13 మధ్యకాలంలో ఇచ్చిన సబ్సిడీ విలువ : ₹52.62 కోట్లు).

(పేరాలు 4.6.1.3, 4.6.1.4)

- నిర్దేశిత గిడ్డంగుల వద్ద స్టాకు అందుబాటులో లేకపోవటంతో సుదూరంగా ఉన్న డిపోలనుండి ఆహార ధాన్యాలను మండల స్థాయి స్టాకిస్టు పాయింట్లకు తరలించటంలో ఎక్కువ ఖర్చు కావటంవలన ఇది 2008-12 మధ్యకాలంలో ₹37.79 కోట్లమేర అధిక వ్యయానికి దారితీసింది.

(పేరా 4.6.6.1)

- చౌక ధరల దుకాణాల హేతుబద్ధీకరణ చేపట్టలేదు. మొత్తం 16,653 చౌక ధరల దుకాణాల్లో నిర్దేశిత పరిమితిని మించి బీపీఎల్ రేషన్ కార్డులు ఉన్నాయి. చౌక ధరల దుకాణాల పనితీరులో కూడా పలు లోపాలను ఆడిట్ గమనించింది. నెలలోని మొదటి వారంలోనే సరుకులను పంపిణీ చేయకపోవటం, ప్రతి క్యాటగిరీ కిందా ఇచ్చే సరుకుల వివరాలను ప్రదర్శించకపోవటం, సరుకుల స్టాకు వివరాలను ప్రదర్శించకపోవటం, ఫిర్యాదుల రిజిస్టర్లు లేకపోవటం వంటి పలు లోపాలు ఆడిట్ పరిశీలనలో వెలుగు చూశాయి.

(పేరాలు 4.6.8.2, 4.6.8.3)

పర్యవేక్షణ

- ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థలో పర్యవేక్షణ యంత్రాంగం పటిష్టంగా లేదు. ఆహార సలహా సంఘం, ధరల పర్యవేక్షణ సంఘం నిర్ణీత కాలవ్యవధిలో సమావేశమై నిత్యావసర సరుకుల లభ్యతనూ, వాటి ధరలనూ సమీక్షించటంలో విఫలమవుతున్నాయి.

(పేరా 4.7.1)

- అన్ని ఎమ్ఎల్ఎస్ పాయింట్లలో నిర్ణీత కాలవ్యవధిలో నూటికి నూరు శాతం స్టాకు ప్రత్యక్ష తనిఖీ చేపట్టటంలేదు.

(పేరా 4.7.3)

1.7.4 నియమాల పాటింపుపై ఆడిట్ పరిశీలనలు

1.7.4.1 పాఠశాలలో మౌలిక వసతులు

పిల్లలకు ఉచిత, నిర్బంధ విద్యా హక్కు (ఆర్‌టీఈ) చట్టం, 2009 ప్రకారం పాఠశాలలకు భవనాలు, ఇతర మౌలిక వసతులను, పిల్లలకు ప్రాథమిక సదుపాయాలను కల్పించే బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వహించాల్సి ఉంది. ఈ లక్ష్య సాధన కోసం ఆంధ్రప్రదేశ్ పిల్లల ఉచిత, నిర్బంధ విద్యా నియమాలు, 2010ని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం రూపొందించింది (2010 ఏప్రిల్).

రాష్ట్రంలోని 96 శాతం పాఠశాలలు తమ సొంత భవనాలలోనే పని చేస్తున్నాయి. కానీ, ఆరు జిల్లాలలో నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన 154 పాఠశాలల్లో పలుచోట్ల తగినన్ని తరగతి గదులు, అడ్డంకులులేని విధంగా దోవలు, బాలబాలికలకు వేరువేరుగా మరుగుదొడ్లు, సురక్షితమైన మంచినీరు, మొదలైన మౌలిక వసతులు కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్దేశించిన స్థాయిలోగానీ, ఆర్‌టీఈ చట్టం 2009 సూచించిన మేరకుగానీ లేవు.

(పేరా 5.1)

1.7.4.2 ఇందిరా ఆవాస్ యోజన అమలు

ఇందిరా ఆవాస్ యోజన (ఐఏవై) పథకాన్ని భారత ప్రభుత్వం **1996**లో ప్రవేశ పెట్టింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని షెడ్యూలు కులాలు, షెడ్యూలు తెగలు, వెట్టి చాకిరీ నుండి విముక్తి పొందినవారు, అల్పసంఖ్యాకవర్గాలు, షెడ్యూలు కులాలు/తెగలకు చెందని ఇతర గ్రామీణ కుటుంబాల వారిలో దారిద్ర్య రేఖకు దిగువన ఉన్నవారి ఇళ్ళ నిర్మాణం, ఉన్నతీకరణలో సహాయం చేసే ఉద్దేశంతో ఈ పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. విధి నిర్వహణలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన రక్షణ సిబ్బంది/పారామిలటరీ బలగాల సిబ్బంది భార్యలు, దగ్గరి బంధువులు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నివసిస్తుంటే వారి ఆదాయంతో సంబంధం లేకుండానూ, మాజీ సైనిక సిబ్బంది పదవీ విరమణ పొందిన పారామిలటరీ బలగాల సిబ్బందికి కూడా ఈ పథకం వర్తిస్తుంది.

ఐఏవై పథకం అమలు చేసిన వైనాన్ని ఆడిట్‌లో పరిశీలించగా నమూనా తనిఖీ చేపట్టిన ఖమ్మం, కరీంనగర్ జిల్లాలలోని లబ్ధిదారులకు ఈ పథకంపట్ల అవగాహనలేదని తెలిసింది. ఐఏవై పథకాన్ని 'ఇందిరమ్మ' అనే రాష్ట్ర పథకంతో కలగలిపిన కారణంగా, ఐఏవై నిధులతో నిర్మించిన ఇళ్ళలో, ఏ ఒక్క ఇంటిపైనా 'ఐఏవై లోగో'ను ప్రదర్శించలేదు. ఐఏవై పథకానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన నిధులతో నిర్మించిన ఇళ్ళ సంఖ్య, ఆ నిధుల వినియోగానికి సంబంధించిన సమాచారం అసంపూర్ణంగా ఉంది. లబ్ధిదారులను ఎంపిక చేసేందుకు శాశ్వత నిరీక్షణ జాబితాను మార్గదర్శకాల ప్రకారం రూపొందించలేదు. పౌర సరఫరాల డేటాబేస్‌కూ, గృహ నిర్మాణ శాఖ డేటాబేస్‌కూ మధ్య వ్యత్యాసాలున్నాయి; లబ్ధిదారుల వివరాలలోని వాస్తవికతను తెలుసుకునే (వాలిడేషన్) ప్రక్రియలో లోపాలున్నాయి.

(పేరా 5.2)

1.7.4.3 వరద బాధితుల ఇళ్ళ నిర్మాణంలో జాప్యం

గుంటూరు, కృష్ణా, కర్నూలు, నల్గొండ, మహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలో **2009** సెప్టెంబరు - అక్టోబరు నెలల్లో వచ్చిన వరదలవల్ల ఇళ్ళు కోల్పోయిన వారికి ఉపశమనం కలిగించే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం ప్రత్యేక ప్యాకేజీ రూపంలో **1,00,000** ఇళ్ళ నిర్మాణానికి అనుమతించింది (తుదకు **31,991** ఇళ్ళు మాత్రమే మంజూరు చేసి, చేపట్టింది). వరద బాధిత కుటుంబాలకు ఊరట కలిగించటం కోసం మంజూరు చేసిన ఇళ్ళ నిర్మాణం మొత్తం పూర్తిచేయలేదు. నిర్మించిన ఇళ్ళకు సైతం మౌలిక సదుపాయాలు కల్పించకపోవటంతో లబ్ధిదారులు వాటిని స్వాధీనపరచుకోలేదు. అందువల్ల వరదలు వచ్చి నాలుగు సంవత్సరాలు పైబడినా లబ్ధిదారులకు శాశ్వత ఆశ్రయం లభించలేదు.

(పేరా 5.3)

1.7.4.4 పరీక్ష రుసుముల జమా లెక్కలు

ప్రభుత్వం (పాఠశాల విద్యా శాఖ) వివిధ ఉద్యోగ నియామక పరీక్షలు, కోర్సులలో ప్రవేశాలకు ఉమ్మడి ప్రవేశ పరీక్ష (సీఈటీ - సెట్) లను నిర్వహిస్తుంది. ఇలాంటి పరీక్షల నిర్వహణ కోసం ప్రతి పరీక్షకూ విడివిడిగా కన్వీనర్లను నియమిస్తారు. సంబంధిత కన్వీనర్లద్వారా ఆయా పరీక్షల నిర్వహణకు పాఠశాల విద్యా శాఖ కమీషనరు మరియు సంచాలకులు బాధ్యత వహిస్తారు. ఖర్చు చేయక మిగిలిన **₹53.62** కోట్లను కమీషనరు ప్రభుత్వ పద్దులకు వెలుపల ఉంచినట్లు, పరీక్ష రుసుముల రూపేణా వసూలైన దాని నుంచి **₹2.45** కోట్లు నియమాలను అతిక్రమించి శాఖాపరమైన అవసరాలకు వాడుకున్నట్లు ఆడిట్ పరిశీలనలో తేలింది.

(పేరా 5.4)

1.7.4.5 భూ బదలాయింపులో అక్రమాలు

ఒక సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రి, వైద్య కళాశాల, ఫార్మసీ కాలేజీ, నర్సింగ్ కాలేజీ, దంత వైద్య కళాశాల, ప్రజా ఆరోగ్య సంస్థ, బయోమెడికల్ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీ, పూర్తి స్థాయి నివాస ప్రాంగణం, హాస్టళ్ళు, సంబంధిత సామాజిక వసతులతో తమ రెండవ ఆవరణ ఏర్పాటు చేసుకునేందుకుగాను ఒక వైద్య కళాశాలకు చిత్తూరు జిల్లాలోని

చిత్తూరు, గుడిపాల మండలాలలో 640.17 ఎకరాల స్థలాన్ని ప్రభుత్వం 2010 మార్చి నెలలో బదలాయించింది. ప్రభుత్వానికి స్థలం విలువ ఇంకా ₹2.82 కోట్లు కళాశాల చెల్లించాల్సి ఉండగా, ప్రభుత్వ ఆదేశాలకు విరుద్ధంగా, ఆక్రమణదారులకు పరిహారంగా చెల్లించేందుకు జిల్లా యంత్రాంగం ₹1.67 కోట్లను కళాశాలకు తిరిగి ఇచ్చేసింది. ఆవిధంగా కళాశాలకు అనుచిత ప్రయోజనం చేకూర్చింది.

(పేరా 5.5)

1.7.4.6 ప్రభుత్వ భూమి ఆక్రమణదారుకు బదలాయింపు

ప్రభుత్వ భూములు ఆక్రమణలకు గురికాకుండా రక్షించటంలో చిత్తూరు జిల్లా పాలనా యంత్రాంగం వైఫల్యం వలన ప్రభుత్వానికి ₹57.56 లక్షల నష్టం వాటిల్లింది.

(పేరా 5.6)

1.7.4.7 అద్దెకు తీసుకున్న వాహనాలకు అక్రమ చెల్లింపులు

ప్రభుత్వ శాఖలు, ప్రభుత్వ అనుబంధ సంస్థలలో వాహనాల కొనుగోలుపై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 1994 జనవరిలో నిషేధం విధించింది. అత్యవసర పరిస్థితులలో మాత్రం కొన్ని నిబంధనలకు లోబడి వాహనాలను అద్దెకు తీసుకోవడానికి అనుమతిస్తోంది. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు పాటించడంలో శాఖాధిపతుల వైఫల్యం, క్లెయిమ్‌ల అనుమతి మంజూరులో డ్రాయింగ్ అధికారులు, ట్రెజరీ అధికారులు తగిన పరిశీలన చేయకపోవడంతో అద్దెకు తీసుకున్న వాహనాలకు అక్రమ చెల్లింపులు జరిగాయి.

(పేరా 5.7)

1.7.4.8 మానసిక ఆరోగ్య సంస్థ, హైదరాబాదు నందు ఖైదీల వార్డు నిర్మాణంలో జాప్యం

జాతీయ మానసిక ఆరోగ్య పథకంలో భాగంగా భారత ప్రభుత్వం, ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ హైదరాబాదులోని మానసిక ఆరోగ్య సంస్థను అభివృద్ధిపరచటానికి ఒక్కమారు ఇచ్చే సహాయక గ్రాంటును 2005 సెప్టెంబరులో అందచేసింది. నేరస్తుల వార్డుకు కూడా జైలులో ఉన్నట్లు ఎత్తైన గోడలు, సోలార్ కంచె, క్లోజుడ్ సర్క్యూట్ కెమెరాల వంటి భద్రతలు కల్పించటం దీని ఉద్దేశం. ప్రతి దశలోనూ నిర్మాణంలో జాప్యం, తగినన్ని నిధులు లభించకపోవడంవల్ల ఏడు సంవత్సరాలకాలం గడిచినా ఖైదీల వార్డు నిర్మాణం పూర్తికాకపోవటంతో ఖర్చు చేసిన ₹1.05 కోట్లు ప్రయోజనమివ్వలేదు.

(పేరా 5.8)

1.7.4.9 ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు అనుచిత లబ్ధి

పన్నెండు జిల్లాల్లో, ఔట్‌సోర్సింగ్ ప్రాతిపదికన 21 ఫైర్ ఔట్‌పోస్టులను ఏర్పాటు చేయాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది (2004 జనవరి). ప్రతీ ఔట్‌పోస్టు కోసం సర్వీసు ప్రొవైడర్లను బహిరంగ టెండర్లద్వారా ఎంపికచేసి 11 జిల్లాల్లోని 19 ఔట్‌పోస్టుల నిర్వహణను వారికి అప్పగించారు. గతంలో గుర్తించిన లోపాల దిద్దుబాటును గమనించుకోకుండా ఫైర్ ఔట్‌పోస్టుల నిర్వహణ కోసం సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు కొత్త రేట్లను వెనుకటి తేదీనుండి వర్తింపజేస్తూ చెల్లింపు చేసిన ఫలితంగా, రాష్ట్రంలో అగ్నిమాపక సేవలు, విపత్తులను ఎదుర్కొనే సంసిద్ధత విషయంలో మెరుగుదల లేకుండానే సర్వీసు ప్రొవైడర్లకు ₹1.37 కోట్ల అనుచిత లబ్ధి చేకూరింది.

(పేరా 5.9)